

traditores? Christus commendat Ecclesiam suam, et non credis: ego tibi crediturus sum maledicenti parentibus meis? Vis ut credam tibi de traditoribus? Crede tu prius Christo. Quid est dignum? Christus Deus est, tu homo es: cui prius debet credi? Christus Ecclesiam suam toto orbe diffudit: ego dico, contemne. Evangelium loquitur, cave. Quid dicit Evangelium? « Oportebat pati Christum, et resurgere a mortuis die tertia, et prædicari in nomine » ejus pœnitentiam, et remissionem peccatorum¹. » Ubi remissio peccatorum, Ecclesia est. Quomodo Ecclesia? Illi enim dictum est: « Tibi dabo claves regni cœlorum, » et quæ solveris in terra, soluta erunt et in cœlis; et » quæ ligaveris in terra, ligata erunt et in cœlis². » Qua diffunditur ista remissio peccatorum? « Per omnes gentes, incipiens ab Jerusalem³. » Ecce crede Christo. Sed quia intelligis si credideris Christo, non te habere quod dicas de traditoribus; tibi vis ut credam parentibus meis maledicenti, quam tu credas Christo prædicenti.

¹ Luc. xxiv, 46, 47. — ² Matth. xvi, 19. — ³ Luc. xxiv, 47.

FINIS TOMI CENTESIMI VIGESIMI-TERTII.

ANNOTATIONES.

ANNOTATIO (1) pag. 35.

Nam Optiones Vatro, Isidorus putant ab optando dictos, qui nimirum electi essent decurionum administri et adjutores in re militari. Iique variis præterea muniis præficiantur: unde sunt Optiones fabricii, et officii sive carceris: quo postremo significato hic nominantur; nec non in Comment. super Ephes. iv. inter Ambrosii opera, his verbis: « *Neque Paulus et Silas tempus distulerunt, quo Optionem carceris baptizarent.* »

ANNOTATIO (2) pag. 404.

Eam revelationem, quia ipsius etiam Nicodemi corpus detectum fuit, ad anni 415 finem referunt, freti auctoritate Luciani presbyteri in libello hac de re conscripto.

ANNOTATIO (3) pag. 445.

Id nempe etiam in Sermone cXLIV et cXLVI de Tempore testatur usu receptum fuisse, ut paschali sollemnitate per septem vel octo dies historia Dominicæ resurrectionis recitaretur secundum omnes Evangelistas: nec eodem semper ordine, sed ita ut Lucæ Marcus nonnunquam postponeretur. Et vero Tractatus hic secundus, quem se-

cundæ feriæ Paschæ adsignat vetustissimus codex Theodericensis, ex ipsius initio intelligitur habitus ea die, qua Lucas de illa duobus Discipulis Emmaus euntibus Christi apparitione lectus fuerat. Pascha autem in 2 aprilis incidebat anno 416, cui non temere adscribas hosce Tractatus: quippe quos cœpta jam ante in Joannis Evangelium Tractatione, eademque paulisper intermissa, pronuntiatos a se dicit Augustinus in Prologo. De his nulla mentio in Retractationum opere, quo nimirum solos ex opusculis suis libros recensuit, sperans aliud a se edendum opus in *Epistolas et Tractatus populares*, ut ad Quodvultdeum Epist. cxxiv scribit. At in Possidii Indiculo cap. 9 notantur his verbis, *De Epistola Joannis ad Parthos decem*. In omnibus MSS. tribuuntur Augustino, sed in paucioribus *Tractatus*; in aliis *Sermones*, aut *Homiliæ* inscribuntur, addito in nonnullis titulo *De Charitate*. In MSS. denique Prologus pars est primi Tractatus, nec ab ipso nota ulla vel tituli, ut in Excusis, interpositione disjungitur.

ANNOTATIO (3) pag. 404.

Eam revelationem, quis ipsius etiam Nicodemus corpus detectum fuit, ad anni 416 finem referunt, tunc auctore Luciani presbyteri in libello hac de re conscripto.

ANNOTATIO (3) pag. 448.

Id nempe etiam in Sermone cxxiv et cxxv de Tempore testatur non receptum fuisse, ut paschali solemnitate per septem vel octo dies historia Dominice resurrectionis tractaretur secundum omnes Evangelistas: nec eodem semper ordine, sed ita ut Lucas Marcus nonnullam postponeret. Et vero Tractatus hic secundus, dum re-

CONCORDANTIA

BIBLIOTHECÆ LATINÆ CUM GALLICÆ.

BIBLIOTHECA LATINA.		BIBLIOTHECA GALLICA.	
In Joannis Evangelium, Tractatus XLIX.	pag. 27	Ejusdem fragmenta, tom. xxi,	pag. 375-378
— LI.	58	Ibid.	378-381
— LIII.	77	Ibid.	381
— LV.	95	Ibid.	Ibid.
— LX.	117	Ibid.	381-383
— LXXIX.	191	Ibid.	383
— LXXXVIII.	223	Ibid.	384
— XCI.	235	Ibid.	Ibid.
— XCVIII.	265	Ibid.	Ibid.
— CII.	299	Ibid.	384-385
— CIV.	309	Ibid.	385
— CXII.	359	Ibid.	385-386
— CXIII.	364	Ibid.	386
— CXIV.	371	Ibid.	387
Tractatus in Epistolam Joannis.	445	Ibid.	387-397